

The effectiveness of the model of marital compatibility based on the dimensions of intelligence on the moral intelligence of compatible and incompatible couples in Kermanshah

Sadrieh Nadri¹, Omid Moradi², Hasan Amiri³

1. Ph.D Candidate in Counseling, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran. E-mail: sadrehnadri@gmail.com
2. Associate Professor, Department of Family Counseling, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran. E-mail: O.moradi@iausdj.ac.ir
3. Associate Professor, Department of Psychology, Kermanshah Branch, Islamic Azad University, Kermanshah, Iran. E-mail: ahasan.amirir@iau.ac.ir

ARTICLE INFO

Article type:
Research Article

Article history:
Received 09 September 2023
Received in revised form 07 October 2023
Accepted 11 November 2023
Published Online 21 June 2024

Keywords:
marital compatibility model, dimensions of intelligence, moral intelligence, compatible and incompatible couples

ABSTRACT

Background: Considering the importance of marital compatibility in the health and stability of the family system, it is essential to identify the factors affecting it. However, in the literature of this field, no study was found that developed a model of marital compatibility based on the dimensions of intelligence, and the effectiveness of the model of marital compatibility on moral intelligence has not been the focus of researchers.

Aims: The purpose of this research is to evaluate the effectiveness of the model of marital compatibility based on the dimensions of intelligence on the moral intelligence of compatible and incompatible couples in Kermanshah city in 2021-2022.

Methods: The research method in the first part is in terms of the practical purpose and in terms of the descriptive implementation method, content analysis type, and in the second part of the research, it is a semi-experimental type with a control group and a control group. The statistical sample of the qualitative part was to develop a training package for compatible and incompatible couples living in Kermanshah city (10 family counseling specialists) in the year 2021-2022. In order to sample according to the purposeful sampling method, 40 people from compatible and incompatible couples in Kermanshah city to extract the components of the model of marital compatibility based on the dimensions of intelligence and to investigate the effect of independent variables (the educational package approach was developed 20 people and for the control group Also, 20 compatibles and incompatible couples were selected and randomly placed in the experimental and control groups.

Results: The findings in the qualitative section indicated that the components of moral intelligence in the educational package included honesty and truthfulness, perseverance and persistence for the right, accepting responsibility to serve others, the ability to forgive one's mistakes, and the ability to ignore the mistakes of others. The results of the quantitative part showed that the intervention of the marital compatibility model based on intelligence dimensions significantly increased moral intelligence and its components ($P > 0.05$).

Conclusion: According to the effectiveness of the findings of this study, it can be concluded that the developed protocol has the potential to be effective in improving moral intelligence and its components among couples and can be of interest to mental health professionals and family counselors. It should be included in pre-marital counseling and also to reduce inconsistency in clients.

Citation: Nadri, S., Moradi, O., & Amiri, H. (2024). The effectiveness of the model of marital compatibility based on the dimensions of intelligence on the moral intelligence of compatible and incompatible couples in Kermanshah. *Journal of Psychological Science*, 23(136), 911-927. [10.52547/JPS.23.136.911](https://doi.org/10.52547/JPS.23.136.911)

Journal of Psychological Science, Vol. 23, No. 136, 2024

© The Author(s). DOI: [10.52547/JPS.23.136.911](https://doi.org/10.52547/JPS.23.136.911)

✉ **Corresponding Author:** Omid, Moradi, Associate Professor, Department of Family Counseling, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran.
E-mail: O.moradi@iausdj.ac.ir, Tel: (+98) 9921306189

Extended Abstract

Introduction

Family is the smallest unit of society. People marry to start their families. The form and characteristics of the family depend on the social, historical and ecological conditions (Givon, 2017). Marriage is the internal and external union of a man and a woman as husband and wife with the aim of forming a happy and eternal family based on faith in the One God (Arif and Sari, 2023). Marriage is a bond that couples are expected to enjoy, but it is observed that some couples do not enjoy this bond (Abiodon et al., 2022). Dorgut and Kisa (2018) believe that marital compatibility is a state in which there is a general sense of satisfaction and happiness in couples towards each other. According to Aymaneh, (2020), marital compatibility is determined by factors such as personality compatibility, religious similarity, education level, income level and marriage age. In fact, a satisfactory marriage can improve the physical, mental and emotional health of the couple. Unsatisfied marriages may lead to extramarital affairs, conflict, separation and divorce. Today, morality is one of the main factors of the functioning of the family environment. Ignoring morals in the family can cause great problems. In the meantime, people's judgment about the morality of work has a significant effect on the quality of their work and, as a result, the success of marital relationships (Siadat, Kazemi and Mokhtaripour, 2018). Golmohamedian, Farahbakhsh and Ismaili (2013) in their research concluded that moral intelligence can be effective in interpersonal and marital relationships. Moral intelligence was invented by Lenik and Keel (2005). In fact, moral intelligence is the capacity of people's minds to determine how to use universal human principles in our own values, goals and activities in life (Lenik and Keel, 2011). Since the reduction of marital compatibility is one of the risk factors for the occurrence of psychological injuries in children and adults and threatens the family system, which is actually the foundation of a healthy society. The necessity and importance of research in the field of understanding marital compatibility and the factors that cause its increase and decrease is an important

and unavoidable issue. This is especially important in the current situation when our country has been attacked culturally and the main goal of the attack is to attack the sanctity of the family and break the sanctity of the family. Therefore, considering the importance of marital compatibility in the health and stability of the family system, it is important to identify the factors affecting it, and the purpose of this research was the effectiveness of the marital compatibility model based on the dimensions of intelligence on the moral intelligence of compatible and incompatible couples in Kermanshah.

Method

The research method in the first part was in terms of the practical purpose and in terms of the descriptive implementation method, content analysis type, and in the second part of the research, it was a semi-experimental type with a control group and a control group. In this method, by reviewing the research literature in the field of marital compatibility model based on intelligence dimensions, as well as the opinions of experts, the compilation of marital compatibility model based on intelligence dimensions was done. In this way, the interview was semi-structured in this study. The interview was asked with several open-ended questions (after experts' approval) about the model of marital compatibility based on the dimensions of intelligence in order to gain deeper information so that the interviewee could express his or her perspective on the subject as they experienced it, using language and Explain your words. Then, the answers to the questions were coded in the form of thematic analysis, and after that, the marital compatibility package was designed based on the dimensions of intelligence. All the interviews were recorded with the prior knowledge of the interviewees and obtaining their consent. Immediately after conducting the interview, the collected information was implemented. In addition to audio recording during the interview, note-taking was also done to record and document any non-verbal behavior or external behavior. In the second part of the research, in terms of the practical purpose and implementation method, it was a semi-experimental pre-test-post-test type with a control group. The statistical sample of the

qualitative part was to develop a training package for compatible and incompatible couples living in Kermanshah city (10 family counseling specialists) in the year 1402-1401. In order to sample with a quantitative part according to the purposeful sampling method, 40 people from compatible and incompatible couples of Kermanshah city to extract the components of the model of marital compatibility based on the dimensions of intelligence and to investigate the effect of independent variables (educational package approach was developed)) 20 people for the experimental group and 20 people for the control group were selected from compatible and incompatible couples and were randomly assigned to the experimental and control groups. In purposive sampling, the samples were selected based on the inclusion criteria (being their first marriage and being between 20 and 55 years old and volunteering to participate in the research). Descriptive (mean and standard deviation) and inferential (covariance analysis) statistical methods were used to analyze the research data. In this research, the questionnaire of moral intelligence and marital compatibility was used.

Results

In the present study, 40 compatible and incompatible couples participated, of which 23 subjects (57.5%) were women and 17 (42.5%) were men. 2 subjects have (5) primary education, 3 (7.5) percent cycle, 7 (17.5) diplomas, 8 (20) post-graduate degrees, 17 (42.5) bachelor degrees and 3 (7.5%) people also had postgraduate education. 13 of the subjects (32.5%) were self-employed, 3 (7.5) were unemployed, 13 (32.5) were employees and 11 (27.5) were housewives. Subjects who did not have children have

16 (40%) more frequency. And finally, the marriage period of 2 years had the highest frequency.

In this research, the covariance test was used to analyze the data. Before analyzing the hypotheses, the presuppositions were first checked. In order to check the significance of the differences, first the assumptions of the parametric tests were checked. The results of the Kolmogorov-Smirnov test showed that the significance level of the variable in the groups was greater than 0.05, which indicates the normality of the data distribution in these variables ($p < 0.05$), assuming the homogeneity of the matrices. Variance was checked by Levin's test statistic index for the variables, the non-significance of this test showed that this assumption is confirmed ($p < 0.05$). To check the assumption of homogeneity of the regression coefficients, the significance of the interaction between the independent variable (study groups) and the accompanying variable (pre-test scores) was tested separately. The results show that there is no significant interaction between the independent variable and the associated variable. Scatter plot method was used to check the assumption of linearity. The results showed that there is a linear relationship between the moral intelligence variable in the pre-test and post-test. The results of the descriptive analysis of the data showed that the average moral intelligence and marital compatibility in the experimental group increased compared to the control group during the pre-test.

The results of multivariate covariance analysis (MANCOVA) in Table No. 1 show that the marital adjustment intervention (by controlling the effect of the pre-test as a confounding factor on the post-test) had a significant effect on increasing moral intelligence and its components.

Table 1. Intersubject effects of multivariate covariance analysis in the post-test of the moral intelligence variable and its components.

The dependent variables	sum of squares	df	f	P-Value	Impact factor	η^2
truthfulness	315/87	1	63/59	0/001	0/645	1
Forgiveness	195/42	1	29/45	0/001	0/457	1
compassion	419/95	1	104/97	0/001	0/750	1
Total moral intelligence score	2729/54	1	86/78	0/001	0/713	1

Conclusion

The purpose of this research was to evaluate the effectiveness of the model of marital compatibility based on the dimensions of intelligence on the moral

intelligence of compatible and incompatible couples in Kermanshah city in 1402-1401. The results showed that the model of marital compatibility based on the dimensions of intelligence has a significant effect on

the moral intelligence of compatible and incompatible couples, which is in line with the results of the researches of Afzali (1400), Javaheri (1400), Salarpour (1394) and Gul Mohammadian (1392).. In explaining these results, it can be said that according to Link and Keil (2022), moral intelligence includes acting based on principles, values and beliefs, truthfulness, perseverance and persistence for what is right, keeping promises, taking responsibility for decisions. Personal, admitting mistakes and failures, accepting responsibility to serve others, being actively interested in others, the ability to forgive oneself and others, the existence of these moral characteristics in a couple has a great effect on improving the quality of married life and compatibility. He has a couple (Asghari and Ghasemi Jobneh, 2013). Sali et al. (2020) state that families with high moral intelligence develop a sense of identity correctly. In families with high moral intelligence, children's opinions and opinions are respected. Children's opinions are extracted and respected in decision-making.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines: The current research has been approved by the ethical code IR.IAU.SDJ.REC.1401.055 in the Kurdistan University of Medical Sciences and the following ethical considerations in this research include: obtaining written consent from couples in the studied groups, respecting the rights of couples in relation to Stopping or continuing cooperation at any stage of the research, not mentioning the couple's name in the information form in order to be confidential and to reassure the participants, preparing the couple psychologically to participate in the research and providing the necessary explanations to the couple regarding the purpose of the research and compliance Their rights in accepting or rejecting participation in the research.

Funding: This study was conducted as a PhD thesis with no financial support.

Authors' contribution: The first author was the senior author, the second were the supervisors and the third was the advisors.

Conflict of interest: the authors declare no conflict of interest for this study.

Acknowledgments: I would like to appreciate the supervisor, the advisors, the parents in the study.

اثربخشی الگوی سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش بر هوش اخلاقی زوجین سازگار و ناسازگار شهر کرمانشاه

صدریه ندری^۱، امید مرادی^۲، حسن امیری^۳

۱. دانشجوی دکتری مشاوره، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران.
۲. دانشیار، گروه مشاوره خانواده، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران.
۳. استادیار، گروه روانشناسی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران.

چکیده

مشخصات مقاله

زمینه: با توجه به اهمیت سازگاری زناشویی در سلامت و پایداری نظام خانواده، شناسایی عوامل مؤثر بر آن مهم است. با این وجود، در ادبیات این حوزه مطالعه‌ای که به تدوین الگوی سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش به انجام رسیده باشد یافت نشد و همچنین اثربخشی الگوی سازگاری زناشویی بر هوش اخلاقی مورد توجه پژوهشگران نبوده است.

هدف: هدف از انجام پژوهش حاضر اثربخشی الگوی سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش بر هوش اخلاقی زوجین سازگار و ناسازگار شهر کرمانشاه بود.

روش: روش پژوهش حاضر آمیخته اکتشافی است که در قسمت اول از نوع تحلیل محتوا و در قسمت دوم پژوهش نیمه آزمایشی با گروه آزمایش و گواه است. نمونه آماری بخش کیفی، جهت تدوین بسته آموزشی ۱۰ نفر از متخصصان حوزه مشاوره خانواده در سال ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بود که به صورت هدفمند انتخاب شدند. نمونه آماری در بخش کمی شامل ۴۰ نفر از زوجین سازگار و ناسازگار شهر کرمانشاه بودند که به صورت در دسترس انتخاب شدند و به صورت تصادفی به گروه‌های آزمایش و گواه تخصیص داده شدند. ابزارهای مورد استفاده پرسشنامه سازگاری زناشویی اسپاینر (۱۹۷۶) و پرسشنامه هوش اخلاقی لئیک و کیل (۲۰۰۵) بود. تحلیل‌ها داده‌ها با استفاده از روش تحلیل کواریانس چندمتغیری در نرم‌افزار SPSS انجام شد.

یافته‌ها: یافته‌ها در بخش کیفی بیانگر آن بود که مؤلفه‌های هوش اخلاقی در بسته آموزشی تدوین شده شامل صداقت و راستگویی، استقامت و پافشاری برای حق، قبول مسئولیت برای خدمت به دیگران، توانایی در بخشش اشتباهات خود و توانایی در بخشش اشتباهات دیگران بود. نتایج بخش کمی نشان داد مداخله الگوی سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش بر افزایش هوش اخلاقی و مؤلفه‌های آن تأثیر معناداری داشته است ($P > 0/05$).

نتیجه‌گیری: با توجه به اثربخش بودن یافته‌های این مطالعه، می‌توان این گونه استنباط کرد که پروتکل تدوین شده پتانسیل اثربخشی در جهت ارتقای هوش اخلاقی و مؤلفه‌های آن در میان زوجین را دارد و می‌تواند مورد توجه متخصصان حوزه سلامت روان و مشاوران خانواده در مشاوره‌های پیش از ازدواج و همچنین در جهت کاهش ناسازگاری در مراجعین قرار گیرد.

استناد: ندری، صدریه؛ مرادی، امید؛ و امیری، حسن (۱۴۰۳). اثربخشی الگوی سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش بر هوش اخلاقی زوجین سازگار و ناسازگار شهر کرمانشاه. مجله علوم روانشناختی، دوره ۲۳، شماره ۱۳۶، ۹۱۱-۹۲۷.

مجله علوم روانشناختی، دوره ۲۳، شماره ۱۳۶، ۱۴۰۳. DOI: [10.52547/JPS.23.136.911](https://doi.org/10.52547/JPS.23.136.911)

© نویسنده‌گان.

✉ نویسنده مسئول: امید مرادی، دانشیار، گروه مشاوره خانواده، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران. رایانامه: Omid.moradi@gmail.com

تلفن: ۰۹۹۲۱۳۰۶۱۸۹

مقدمه

خانواده کوچکترین واحد جامعه است. افراد برای تشکیل خانواده خود ازدواج می کنند. شکل و ویژگی های خانواده به شرایط اجتماعی، تاریخی و اکولوژیکی بستگی دارد (گیون، ۲۰۱۷). خانواده یک نهاد بیولوژیکی، عاطفی، اقتصادی، اجتماعی و محافظ است که ارزش ها، نگرش ها و احساسات اعضای خود را شکل می دهد (موراتی، ۲۰۱۶). ازدواج پیوند درونی و بیرونی زن و مرد به عنوان زن و شوهر با هدف تشکیل خانواده سعادت مند و جاودانه بر اساس ایمان به خدای یگانه است (عارف و ساری، ۲۰۲۳). ازدواج پیوندی است که انتظار می رود زوجین از آن لذت ببرند، اما مشاهده می شود که برخی از زوجین از این پیوند لذت نمی برند (آبیودون و همکاران، ۲۰۲۲). دورگوت و کیسا (۲۰۱۸) معتقدند که سازگاری زناشویی حالتی است که در آن احساس رضایت و شادی کلی در زوجین نسبت به یکدیگر وجود دارد. همچنین مرهوزی (۲۰۱۲) سازگاری را یک فرآیند روان شناختی می داند که به افراد اجازه می دهد تا به خواسته های افراد دیگر پاسخ دهند. به گفته ایامنه، (۲۰۲۰)، سازگاری زناشویی با عواملی مانند سازگاری شخصیت، شباهت مذهبی، سطح تحصیلات، سطح درآمد و سن ازدواج تعیین می شود. در واقع ازدواج رضایت بخش می تواند سلامت جسمی، روانی و عاطفی زوجین را ارتقا دهد ازدواج های ناراضی ممکن است منجر به روابط فرازناشویی، درگیری، جدایی و طلاق شود. امروزه اخلاق از عامل های اصلی عملکرد محیط خانواده است. بی توجهی به اخلاق در خانواده، می تواند معضله های بزرگی به بار آورد. در این میان، قضاوت افراد درباره ی اخلاقی بودن کارها، بر کیفیت کار آنان و در نتیجه، موفقیت رابطه های زناشویی تأثیر قابل توجهی دارد (سیادت و همکاران، ۱۳۸۸). گل محمدیان و همکاران (۱۳۹۲) در پژوهشی که انجام دادند به این نتیجه دست یافتند که هوش اخلاقی می تواند در روابط بین فردی و زناشویی افراد مؤثر واقع شود. خانیکی و تیریزی (۱۳۸۹) نشان دادند نگرش اخلاقی در روند زندگی، موجب تسهیل و بهبود رابطه ها می شود و هوش اخلاقی به بهبود رابطه ها، ابراز خشم مناسب و التیام زخم های عاطفی زوج ها کمک می کند. هوش اخلاقی توسط لنینک و کیل (۲۰۰۵) ابداع گردیده است. در واقع هوش اخلاقی ظرفیت ذهن افراد جهت تعیین این نکته مهم است که چگونه باید از اصول جهان شمول بشری در ارزش ها، اهداف و فعالیت های خودمان در زندگی استفاده کرد (لنینک و کیل، ۲۰۱۱). این

باور وجود دارد که افراد با هوش اخلاقی بالا همیشه اخلاقی عمل می کنند. اصول هوش اخلاقی مانند پذیرش مسئولیت و نتایج رفتار، دلسوزی نسبت به دیگران و بخشش خود و دیگران، مشابه اصول شفقت به خود است (گوتلیب و شیپاساوا، ۲۰۲۰). هوش اخلاقی عنوان "ظرفیت درک درست از نادرست"، به عنوان "ظرفیت ذهنی برای تعیین اینکه چگونه اصول جهانی انسانی باید در ارزش ها، اهداف و اعمال ما نشان داده شوند (کروگر، ۲۰۱۲). اوزتارک و همکاران (۲۰۲۱) معتقدند که هوش اخلاقی عبارتند از ارزیابی ذهنی فرد قبل از تصمیم گیری. هوش اخلاقی مدیریت فرآیند حل مسئله و حل تعارض با فداکاری و مشارکت آگاهانه در ارتباطات بین فردی و درون فردی است، هوش اخلاقی می تواند به طور مؤثر زندگی را هدفمند کند، در زندگی معنا بسازد و شانس بقا، شکوفایی و بهره وری فردی را افزایش دهد (شیرازی، ۲۰۲۲). اهمیت خانواده، به عنوان نهادی اثرگذار بر تمام جوانب زندگی فردی و اجتماعی به قدری واضح است که همگی نظریه های مطرح روانشناسی به گونه ای به نقش آن پرداخته اند. بنابراین تلاش در جهت شناخت سازوکارهای آن و همچنین شناسایی مکانیزم ارتباطی و سازگاری زناشویی به خودی خود حائز اهمیت و ارزش زیادی است. از آنجا که کاهش سازگاری زناشویی از عوامل خطر ساز بروز آسیب های روان شناختی در کودکان و بزرگسالان است و نظام خانواده را که در واقع زیربنای جامعه سالم است مورد تهدید قرار می دهد. ضرورت و اهمیت تحقیق در زمینه شناخت سازگاری زناشویی و عواملی که سبب افزایش و کاهش آن می شود موضوعی مهم و اجتناب ناپذیر است. این امر به ویژه در شرایط کنونی که کشور ما مورد تهاجم فرهنگی قرار گرفته است و هدف اصلی تهاجم، حمله به حریم مقدس خانواده و شکستن حرمت خانواده است، اهمیت صد چندان پیدا می کند. بنابراین با توجه به اهمیت سازگاری زناشویی در سلامت و پایداری نظام خانواده، شناسایی عوامل مؤثر بر آن مهم است و هدف از انجام این پژوهش اثربخشی الگوی سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش بر هوش اخلاقی زوجین سازگار و ناسازگار شهر کرمانشاه بود. براین اساس سؤال اصلی پژوهش حاضر این است که الگوی سازگاری زناشویی از چه ابعادی تشکیل شده و تا چه میزان بر هوش اخلاقی زوجین سازگار و ناسازگار مؤثر است؟

روش

الف) طرح پژوهش و شرکت کنندگان: طرح پژوهش در این مطالعه آمیخته اکتشافی (کیفی-کمی) است. روش پژوهش در قسمت کیفی از لحاظ هدف کاربردی و از لحاظ روش اجرا توصیفی از نوع تحلیل محتوا بود و در قسمت کمی نیمه آزمایشی از نوع پیش آزمون-پس آزمون با گروه آزمایش و گواه بود. در بخش کیفی با بررسی ادبیات تحقیق در زمینه الگوی سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش و همچنین نظرات متخصصان به تدوین الگوی سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش پرداخته شد. به این صورت که در این مطالعه مصاحبه از نوع نیمه ساختارمند بود. مصاحبه با چند سؤال بازپاسخ (پس از تأیید متخصصان) در مورد الگوی سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش جهت دستیابی به اطلاعات عمیق تر پرسیده شد تا مصاحبه شونده دیدگاه خود را نسبت به موضوع آن-طور که تجربه کرده‌اند، با استفاده از زبان و لغات خود تشریح کنند. سپس پاسخ سؤالات در قالب تحلیل مضمون کدگذاری شده و بعد از آن بسته سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش طراحی شد. تمامی مصاحبه‌ها با اطلاع قبلی مصاحبه‌شوندگان و ضمن اخذ رضایت از آن‌ها ضبط شد. بلافاصله بعد از انجام مصاحبه اطلاعات جمع‌آوری شده پیاده‌سازی گردید.

علاوه بر ضبط کردن صدا در حین مصاحبه یادداشت برداری نیز انجام شد تا هرگونه رفتار غیر کلامی یا رفتار بیرونی ثبت و مستند گردد.

برخی از سؤال‌های مصاحبه به این شکل بود:

به عنوان یک متخصص خانواده توضیح دهید از نظر شما آیا رابطه‌ای بین هوش زوجین و روابط زناشویی بخصوص سازگاری زوجین وجود دارد؟ به نظر شما آیا می‌توان برنامه‌ی آموزشی جهت ارتقای سازگاری زناشویی پرداخت و در این زمینه چه پیشنهادی دارید؟ به نظر شما کدام یک از ابعاد هوش بر سازگاری زوجین مؤثر است؟ به نظر در اولین گام جهت تدوین برنامه آموزش سازگاری زوجین بر اساس ابعاد هوش کدام بعد هوش و کدام مؤلفه آن بهتر است مورد آموزش قرار گیرد؟

برخی از کلیدواژه‌های مورد جستجو در منابع شامل سازگاری زناشویی، ناسازگاری زناشویی، ابعاد هوش، هوش هیجانی، هوش اخلاقی، هوش معنوی بود.

نمونه آماری بخش کیفی، جهت تدوین بسته آموزشی زوجین سازگار و ناسازگار ساکن در شهر کرمانشاه (۱۰ نفر از متخصصان حوزه مشاوره خانواده) در سال ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بود که مشخصات آن‌ها در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی متخصصان

ردیف	تحصیلات	رشته	رتبه علمی	مکان فعالیت
۱	دکتری	روانشناسی	استادیار	دانشگاه رازی کرمانشاه
۲	دکتری	روانشناسی	دانشیار	دانشگاه آزاد اسلامی کرمانشاه
۳	دکتری	مشاوره خانواده	استادیار	دانشگاه رازی کرمانشاه
۴	دکتری	روانشناسی	هیات علمی	دانشگاه رازی کرمانشاه
۵	دکتری	روانشناسی	هیات علمی	دانشگاه رازی کرمانشاه
۶	دکتری	مشاوره خانواده	دانشیار	دانشگاه رازی کرمانشاه
۷	دکتری	مشاوره خانواده	دانشیار	دانشگاه رازی کرمانشاه
۸	دکتری	روانشناسی	هیات علمی	دانشگاه رازی کرمانشاه
۹	دکتری	روانشناسی	دانشیار	دانشگاه آزاد اسلامی کرمانشاه
۱۰	دکتری	مشاوره خانواده	دانشیار	دانشگاه رازی کرمانشاه

های آزمایش و گواه قرار گرفتند. معیارهای ورود به پژوهش شامل (ازدواج اول آن‌ها باشد، اقدام قانونی برای طلاق نداشته باشند، کسب نمره کمتر از ۱۰۱ در مقیاس ناسازگاری زناشویی اسپاینر (۱۹۸۶)؛ سن بین ۲۰ تا ۵۵ سال داشته باشند و داوطلب حضور در پژوهش باشند) و ملاک‌های خروج شامل

برای نمونه‌گیری در بخش کمی در مجموع ۴۰ نفر از زوجین سازگار و ناسازگار شهر کرمانشاه برای بررسی تأثیر متغیرهای مستقل (رویکرد بسته آموزشی تدوین شده) ۲۰ نفر گروه آزمایش و برای گروه گواه نیز ۲۰ نفر از زوجین سازگار و ناسازگار انتخاب شدند و به صورت تصادفی در گروه

مقیاس سازگاری زناشویی دو نفره اسپانیر: پرسشنامه سازگاری زناشویی گراهام بی اسپانیر توسط اسپانیر در سال ۱۹۷۶ طراحی شد. این مقیاس شامل ۳۲ سؤال است که برای ارزیابی کیفیت زناشویی از نظر زن و شوهر، یا هر دو نفر می که باهم زندگی می کنند بکار می رود. این پرسشنامه چهار بعد رضایت دونفری، همبستگی دو نفری، توافق دو نفری و ابراز محبت را سنجش می کند. پاسخ دهی به ۳۲ سؤال این مقیاس به سبک لیکرت است. نمره کلی این مقیاس از ۰ تا ۱۵۰ با جمع نمرات سؤال ها به دست می آید افرادی که نمره آنها ۱۰۱ و با کمتر از آن باشد از نظر اسپانیر (۱۹۷۹) دارای مشکل تلقی می شوند. اسپانیر (۱۹۷۹) اعتبار و روایی این مقیاس را در سطح نمرات کلی ۰/۹۶. و برای مقیاس های فرعی به ترتیب برای رضامندی دو نفره ۰/۹۴/ برای توافق دو نفره ۰/۹۰، برای همبستگی دو نفره ۰/۸۶ و برای ابراز محبت و عواطف در روابط دو نفره ۰/۷۳. تعیین کرد. در پژوهش ملا زاده (۱۳۸۱) با اجرا در فاصله زمانی ۳۷ روز بر روی ۹۲ نفر از نمونه ی مورد بررسی ضریب قابلیت اعتماد به روش باز آزمایی ۸۹ به دست آمد و آلفای کرونباخ این پرسشنامه ۰/۸۹ تعیین شد. برای برآورد روایی با اجرای همزمان این پرسشنامه و پرسشنامه سازگاری زناشویی لاک والاس ضریب قابلیت اعتماد برای ۷۹ نفر از زوج های مشابه با زوج نمونه، ۹۰ به دست آمد. در پژوهش حاضر میزان آلفای کرونباخ ۰/۸۸ محاسبه شد. پروتکل آموزشی شامل ۱۰ جلسه ۶۰ دقیقه ای بود که با استفاده از اسناد باز یابی شده در نتیجه جستجو در منابع و پایگاه های اطلاعاتی و مصاحبه با متخصصان موضوعی تدوین شد. جزییات هر یک از جلسات در جدول ۲ خلاصه شده است

شرکت نکردن در بیش از سه جلسه پیاپی و چهار جلسه غیرپیاپی و اقدام به طلاق و جدا شدن از همسر حین جلسات مشاوره بود. برای تجزیه و تحلیل داده های پژوهش از روش های آماری توصیفی (میانگین و انحراف معیار) و استنباطی (تحلیل کواریانس چندمتغیری) در نرم افزار SPSS نسخه ۲۷ استفاده گردید.

(ب) ابزار

پرسشنامه هوش اخلاقی: پرسشنامه ی هوش اخلاقی توسط لیک و کیل (۲۰۰۵) به منظور ارزیابی هوش اخلاقی ساخته شده است این پرسشنامه دارای چهار بعد (درستکاری، مسئولیت پذیری، گذشت و دلسوزی) است که از ۴۰ سؤال در طیف نمره گذاری پنج درجه ای لیکرت (هرگز، به ندرت، گاهی اوقات، اغلب و تمام اوقات) تشکیل شده است. در پژوهش سیادت و همکاران (۱۳۸۸) پایایی این آزمون روی اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۴ محاسبه شد. همچنین روایی صوری و محتوایی و همسانی درونی مؤلفه های آن توسط متخصصان مورد تأیید قرار گرفت. همچنین سیادت و همکاران (۱۳۸۸) گزارش دادند بیشترین همبستگی درونی بین بخشش و دلسوزی با هوش اخلاقی (۰/۸۹) و کمترین همبستگی بین درستکاری با هوش اخلاقی (۰/۶۹) می باشد. نتایج تحلیل عاملی مؤلفه های هوش اخلاقی نیز نشان داد که درستکاری، با بار عاملی (۰/۶۴)، مولیت پذیری (۰/۸۱)، دلسوزی (۰/۸۴/۲) و بخشش (۰/۸۳) دارای ۸۰ درصد اشتراک هستند که این عامل مشترک را می توان هوش اخلاقی نامید. در پژوهش حاضر میزان آلفای کرونباخ ۰/۹۲ به دست آمد.

جدول ۲. الگوی سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش در زوجین سازگار و ناسازگار

شماره جلسه	عنوان جلسه	هدف	محتوا	تکنیک	تکلیف
۱	معارفه	معرفی اعضا، بیان قوانین جلسات مثل: احترام به یکدیگر، گوش دادن، رازداری، حضور منظم در جلسات	ابتدا آموزش دهنده خود را معرفی می کند و سپس قوانین گروه را مشخص می کند و پس از آن اهداف جلسات و طول هر جلسه و چگونگی برگزاری جلسات را بیان میکند و در پایان از زوجین می خواهد خود را به طور کامل معرفی کنند و به قوانین گروه پایبند بمانند.	سخنرانی انگیزشی	از زوجین خواسته می شود در منزل یکبار دیگر به مرور قوانین بپردازند و اگر موافق هستند تعهدنامه در خصوص پایبندی به قوانین و آوردن آن در جلسه بعدی

شماره جلسه	عنوان جلسه	هدف	محتوا	تکنیک	تکلیف
۲	خودآگاهی	آموزش زوجین در خصوص شناخت و درک نیازها، نقاط ضعف، توانمندی ها، استعدادها، اهداف و آشنایی زوجین با مراحل پنجگانه حل مسئله شامل درک احساسات، درک انگیزه ها، راه حل جایگزین، درک عه اقب کارها، ب نامه	در این جلسه ابتدا به زوجین درباره مفهوم اهداف، نیازها، علایق، امکانات، نقاط ضعف و قوت باورها، ارزش ها آموزش داده می شود که خودش را بشناسد و سپس وقت مشخصی به زوجین داده می شود تا لیستی از افکار، احساسات، ویژگی ها و نقاط قوت و ضعف و اهداف و نیازها و خواسته هایش خودش تهیه کنند و آنرا با همسرشان به اشتراک در این جلسه درمانگر به بیان مراحل حل مسئله به زوجین می پردازد و از زوجین میخواهد با توجه به هر مرحله از مراحل حل مسئله موقعیتی را مثال بزنند و از طریق بیان داستانهای متفاوت و با استفاده از تکنیک بارش مغزی از افراد خواسته شد که نظر خوشون رو در خصوص هر موقعیت بیان میکنند و ببینند تا چه اندازه از حل مسئله در زندگی شخصی خود بهره می برند	بارش فکری، ثبت و یادداشت برداری	در منزل با همسر خود درباره آنچه امروز آموخته اند صحبت کنند و دوباره روبروی یکدیگر خودشان را به طور کامل معرفی کنند تا یکدیگر را بهتر بشناسند در منزل سعی کنند با خودآگاهی به بررسی موقعیت های پیش رو در زندگی روزمره هفتگی خود بپردازد و موقعیتهایی رو یادداشت کند که به ترتیب از راه حل جایگزین، درک عواقب کارها و برنامه ریزی متوالی استفاده نموده است و جلسه بعدی همراه از اعضا خواسته شد در طول این هفته در موقعیت های واقعی زندگی خود انواع و شدت هیجانهایی که درک می کنند را یادداشت نمایند. مثلاً وضعیت خود را از لحاظ تجربه ی هیجان خشم، ترس و نگرانی، غم، تنفر و شادی در مقیاس ۰ تا ۱۰ درجه بندی کنند، سطح برانگیختگی هیجانی خود را نسبت به شدت رویداد برانگیزاننده هیجان و زمان پایان یافتن برانگیختگی خود نسبت به زمان پایان یافتن رویداد (منبع هیجانی) را ارزیابی کنند. و هفته بعدی همراه بیاورند از اعضای گروه خواسته شد در طول هفته ی آینده به تکمیل فرم گزارشات روزانه هیجان های خود بپردازند. با این تفاوت که در این هفته، روی مهارت های فردی خود در تغییر و تنظیم هیجانان شان تمرکز داشته باشند. به علاوه به این سؤال پاسخ دهند که از بین مهارت های تنظیم هیجانی که معمولاً به کار می برند، کدام یک در بهبود عملکرد هیجانی آنها مفید بوده است
۳	حل مسئله	احساسات، درک	در این جلسه راجع به عملکرد هیجان ها در فرایند سازگاری انسان و فواید آن، نقش هیجان ها در برقرار کردن ارتباط با دیگران و تأثیر گذاری روی آنها و هم چنین سازمان دهی و برانگیزاندن رفتار انسان بین اعضا گفتگویی صورت گرفت و مثال هایی از تجربه های واقعی آنها مطرح شد. و از اعضا خواسته شد در یک موقعیت خاص قرار بگیرند و تجربه انواع و شدت هیجان که درک می کنند را یادداشت نمایند. مثلاً وضعیت خود را از لحاظ تجربه ی هیجان خشم، ترس و نگرانی، غم، تنفر و شادی در مقیاس ۰ تا ۱۰ درجه بندی کنند، سطح برانگیختگی هیجانی خود را نسبت به شدت رویداد برانگیزاننده هیجان و زمان پایان یافتن برانگیختگی خود نسبت به زمان پایان یافتن رویداد (منبع هیجانی) را ارزیابی کنند.	بارش فکری، قصه گوئی، چارچوب دهی مجدد، ایفای نقش	بررسی موقعیت های پیش رو در زندگی روزمره هفتگی خود بپردازد و موقعیتهایی رو یادداشت کند که به ترتیب از راه حل جایگزین، درک عواقب کارها و برنامه ریزی متوالی استفاده نموده است و جلسه بعدی همراه از اعضا خواسته شد در طول این هفته در موقعیت های واقعی زندگی خود انواع و شدت هیجانهایی که درک می کنند را یادداشت نمایند. مثلاً وضعیت خود را از لحاظ تجربه ی هیجان خشم، ترس و نگرانی، غم، تنفر و شادی در مقیاس ۰ تا ۱۰ درجه بندی کنند، سطح برانگیختگی هیجانی خود را نسبت به شدت رویداد برانگیزاننده هیجان و زمان پایان یافتن برانگیختگی خود نسبت به زمان پایان یافتن رویداد (منبع هیجانی) را ارزیابی کنند. و هفته بعدی همراه بیاورند از اعضای گروه خواسته شد در طول هفته ی آینده به تکمیل فرم گزارشات روزانه هیجان های خود بپردازند. با این تفاوت که در این هفته، روی مهارت های فردی خود در تغییر و تنظیم هیجانان شان تمرکز داشته باشند. به علاوه به این سؤال پاسخ دهند که از بین مهارت های تنظیم هیجانی که معمولاً به کار می برند، کدام یک در بهبود عملکرد هیجانی آنها مفید بوده است
۴	شناخت هیجان ها	شناسایی تجربه های هیجانی خود و شناسایی میزان آسیب پذیری هیجانی خود	در این جلسه راجع به عملکرد هیجان ها در فرایند سازگاری انسان و فواید آن، نقش هیجان ها در برقرار کردن ارتباط با دیگران و تأثیر گذاری روی آنها و هم چنین سازمان دهی و برانگیزاندن رفتار انسان بین اعضا گفتگویی صورت گرفت و مثال هایی از تجربه های واقعی آنها مطرح شد. و از اعضا خواسته شد در یک موقعیت خاص قرار بگیرند و تجربه انواع و شدت هیجان که درک می کنند را یادداشت نمایند. مثلاً وضعیت خود را از لحاظ تجربه ی هیجان خشم، ترس و نگرانی، غم، تنفر و شادی در مقیاس ۰ تا ۱۰ درجه بندی کنند، سطح برانگیختگی هیجانی خود را نسبت به شدت رویداد برانگیزاننده هیجان و زمان پایان یافتن برانگیختگی خود نسبت به زمان پایان یافتن رویداد (منبع هیجانی) را ارزیابی کنند.	چارچوب دهی مجدد، ثبت و یادداشت برداری، ایفای نقش	در منزل با همسر خود درباره آنچه امروز آموخته اند صحبت کنند و دوباره روبروی یکدیگر خودشان را به طور کامل معرفی کنند تا یکدیگر را بهتر بشناسند در منزل سعی کنند با خودآگاهی به بررسی موقعیت های پیش رو در زندگی روزمره هفتگی خود بپردازد و موقعیتهایی رو یادداشت کند که به ترتیب از راه حل جایگزین، درک عواقب کارها و برنامه ریزی متوالی استفاده نموده است و جلسه بعدی همراه از اعضا خواسته شد در طول این هفته در موقعیت های واقعی زندگی خود انواع و شدت هیجانهایی که درک می کنند را یادداشت نمایند. مثلاً وضعیت خود را از لحاظ تجربه ی هیجان خشم، ترس و نگرانی، غم، تنفر و شادی در مقیاس ۰ تا ۱۰ درجه بندی کنند، سطح برانگیختگی هیجانی خود را نسبت به شدت رویداد برانگیزاننده هیجان و زمان پایان یافتن برانگیختگی خود نسبت به زمان پایان یافتن رویداد (منبع هیجانی) را ارزیابی کنند. و هفته بعدی همراه بیاورند از اعضای گروه خواسته شد در طول هفته ی آینده به تکمیل فرم گزارشات روزانه هیجان های خود بپردازند. با این تفاوت که در این هفته، روی مهارت های فردی خود در تغییر و تنظیم هیجانان شان تمرکز داشته باشند. به علاوه به این سؤال پاسخ دهند که از بین مهارت های تنظیم هیجانی که معمولاً به کار می برند، کدام یک در بهبود عملکرد هیجانی آنها مفید بوده است
۵	مدیریت هیجان	شناسایی راهبردهای تنظیمی خود	این بخش شامل دو فعالیت بود: الف) در همان فرم ارزیابی هیجانی روش هایی که در کاهش شدت و طول پاسخ هیجانی خودشان مؤثر بوده اند، را معرفی و میزان تأثیر این روش ها درجه بندی کنند. ب) هر یک از افراد به تهیه ی فهرست مهارت های فردی خود در تسکین و تنظیم هیجانان پرداخته و این فهرست را بر اساس میزان تأثیر روی پاسخ های هیجانی خود درجه بندی کرده اند.	ثبت و یادداشت برداری، چارچوب دهی مجدد	در منزل با همسر خود درباره آنچه امروز آموخته اند صحبت کنند و دوباره روبروی یکدیگر خودشان را به طور کامل معرفی کنند تا یکدیگر را بهتر بشناسند در منزل سعی کنند با خودآگاهی به بررسی موقعیت های پیش رو در زندگی روزمره هفتگی خود بپردازد و موقعیتهایی رو یادداشت کند که به ترتیب از راه حل جایگزین، درک عواقب کارها و برنامه ریزی متوالی استفاده نموده است و جلسه بعدی همراه از اعضا خواسته شد در طول این هفته در موقعیت های واقعی زندگی خود انواع و شدت هیجانهایی که درک می کنند را یادداشت نمایند. مثلاً وضعیت خود را از لحاظ تجربه ی هیجان خشم، ترس و نگرانی، غم، تنفر و شادی در مقیاس ۰ تا ۱۰ درجه بندی کنند، سطح برانگیختگی هیجانی خود را نسبت به شدت رویداد برانگیزاننده هیجان و زمان پایان یافتن برانگیختگی خود نسبت به زمان پایان یافتن رویداد (منبع هیجانی) را ارزیابی کنند. و هفته بعدی همراه بیاورند از اعضای گروه خواسته شد در طول هفته ی آینده به تکمیل فرم گزارشات روزانه هیجان های خود بپردازند. با این تفاوت که در این هفته، روی مهارت های فردی خود در تغییر و تنظیم هیجانان شان تمرکز داشته باشند. به علاوه به این سؤال پاسخ دهند که از بین مهارت های تنظیم هیجانی که معمولاً به کار می برند، کدام یک در بهبود عملکرد هیجانی آنها مفید بوده است
۶	روابط بین فردی	ارتقا مهارت ارتباط کلامی و غیر کلامی در افراد	این جلسه به اعضا در خصوص چگونگی برقراری یک ارتباط مؤثر و تقویت روابط بین فردی مهارتهایی آموزش داده شد که شامل: گوش کردن به صورت فعال و صبورانه، ارتباط چشمی، گفتن خلاصه ای از صحبت های فرد مقابل، نگاه کردن به مخاطب به صورت مشتاقانه، داشتن لبخند طبیعی بر لب، تکان دادن سر به عنوان تایید صحبت، استفاده از جملات و سؤالاتی مانند: دیگه چی؟ واقعا؟ چه جالب! آره می دونم چی میگی! منسجم حرف زدن و پراکنده گویی نکردن صحبت کردن به صورت بی طرفانه و بدون قضاوت و پیش داوری	چارچوب دهی مجدد، بارش فکری، گوش دادن فعال، ثبت و یادداشت برداری،	در منزل نمونه هایی از فعالیت ها و مهارتهایی که جهت بهبود رابطه خود استفاده کرده اند یادداشت نمایند

شماره جلسه	عنوان جلسه	هدف	محتوا	تکنیک	تکلیف
۷	مهربانی و همدلی	آشنا ساختن ازوجین با روشهای ایجاد و تقویت فضیلت های مهربانی و همدلی	<p>در این جلسه در خصوص آشنایی با فضائل اخلاقی شامل: مهربانی و همدلی آموزشهایی به زوجین داده شد:</p> <p>الف) تدریس معنی و ارزش مهربانی</p> <p>ب) ایجاد آستانه تحمل صفر برای زشتی و بدی</p> <p>ج) تشویق مهربانی و خاطر نشان شدن تأثیرات مثبت آن</p> <p>همدلی: تشخیص احساسات و علایق افراد و همچنین یک مفهوم اخلاقی قوی است که فرد را وادار می-سازد تا به درستی رفتار کند به دلیل آنکه می-تواند، رنج-های عاطفی را در دیگران تشخیص دهد و همین مسئله او را از رفتار ظالمانه باز می-دارد و شامل این مراحل است:</p> <p>پرورش آگاهی</p> <p>افزایش حساسیت نسبت به احساسات دیگران</p> <p>همدلی با دیدگاه اشخاص دیگر.</p> <p>و سپس آموزش در خصوص</p> <p>۱. احساس تعهد در راستای ایجاد و پرورش این فضیلت</p> <p>۲. پرورش این فضیلت چه اندازه برای زوجین اهمیت دارد</p> <p>۳. احساس نیاز به شکل دادن رفتارهای اخلاقی و ترس از ایجاد اخلاق های زشت در فرزندان خود</p> <p>۴. انتظار رفتار اخلاقی از طرف مقابل منوط به انجام رفتار اخلاقی از جانب خود اوست</p> <p>۵. بحث در این خصوص که اعضای خانواده با خواندن کتابها اصول اخلاقی یاد نمی-گیرند که چگونه افراد با اخلاقی شوند، بلکه تنها با انجام کارهای خوب، این امر را می-آموزند و تشویق اعضا جهت کمک برای ایجاد تغییر در دنیای خود و یاری در جهت درک و تشخیص نتیجه مثبت عمل خود را در روی حالات دیگران و تمرین یک نمونه عملی در خصوص این فضیلت از طریق ایفای نقش</p> <p>آموزش زوجین در خصوص مفهوم درستکاری و صداقت که عبارت است از ایجاد هماهنگی بین آنچه که به آن معتقدیم و آنچه که به آن عمل می-کنیم، انجام آنچه که می-دانیم درست است و گفتن حرف راست در تمام زمانها و اینه کسی که هوش اخلاقی بالایی دارد، به شیوه‌ای عمل می-کند که با اصول و عقایدش سازگار باشد. و بیان نمونه هایی از این فضیلت از طریق داستان گویی و اشاره به تأثیرات مثبت این فضیلت در زندگی مشترک و سپس آموزش در خصوص</p> <p>۱. احساس تعهد در راستای ایجاد و پرورش این فضیلت</p> <p>۲. پرورش این فضیلت چه اندازه برای زوجین اهمیت دارد</p> <p>۳. احساس نیاز به شکل دادن رفتارهای اخلاقی و ترس از ایجاد اخلاق های زشت در فرزندان خود</p> <p>۴. انتظار رفتار اخلاقی از طرف مقابل منوط به انجام رفتار اخلاقی از جانب خود اوست</p> <p>۵- بحث در این خصوص که اعضای خانواده با خواندن کتابها اصول اخلاقی یاد نمی-گیرند که چگونه افراد با اخلاقی شوند، بلکه تنها با انجام کارهای خوب، این امر را می-آموزند و تشویق اعضا جهت کمک برای</p>	چارچوب دهی مجدد، ثبت و یادداشت برداری	مطالعه کتاب، مشاهده فیلم و ثبت رفتارهای اخلاقی خود در هفته
۸	صداقت و درستکاری	آشنا ساختن زوجین با روش های ایجاد و تقویت فضیلت های صداقت و درستکاری	<p>۱. احساس تعهد در راستای ایجاد و پرورش این فضیلت</p> <p>۲. پرورش این فضیلت چه اندازه برای زوجین اهمیت دارد</p> <p>۳. احساس نیاز به شکل دادن رفتارهای اخلاقی و ترس از ایجاد اخلاق های زشت در فرزندان خود</p> <p>۴. انتظار رفتار اخلاقی از طرف مقابل منوط به انجام رفتار اخلاقی از جانب خود اوست</p> <p>۵- بحث در این خصوص که اعضای خانواده با خواندن کتابها اصول اخلاقی یاد نمی-گیرند که چگونه افراد با اخلاقی شوند، بلکه تنها با انجام کارهای خوب، این امر را می-آموزند و تشویق اعضا جهت کمک برای</p>	مطالعه کتاب، مشاهده فیلم و ثبت رفتارهای اخلاقی خود در هفته	مطالعه کتاب، مشاهده فیلم و ثبت رفتارهای اخلاقی خود در هفته

شماره جلسه	عنوان جلسه	هدف	محتوا	تکنیک	تکلیف
۹	بخشش	آشنا ساختن زوجین با روش های ایجاد و تقویت فضیلت بخشش	<p>ایجاد تغییر در دنیای خود و یاری در جهت درک و تشخیص نتیجه مثبت عمل خود را در روی حالات دیگران و تمرین یک نمونه عملی در خصوص این فضیلت از طریق ایفای نقش</p> <p>آموزش زوجین در خصوص مفهوم بخشش که عبارت است از آگاهی از عیوب خود و تحمل اشتباههای دیگران و اشاره به تأثیرات مثبت بخشش در سازگاری و کاهش تعارضات زوجین از طریق مثال زدن و بیان نمون هایی از آن وبخصوص اشاره به بیان هدف خداوند از آفرینش جهان در کتاب آسمانی قرآن که بخشندگی اوست و بیان روایات و احادیث معتبر مربوطه جهت تثبیت مفهوم بخشش و سپس آموزش در خصوص</p> <p>۱. احساس تعهد در راستای ایجاد و پرورش این فضیلت ۲. پرورش این فضیلت چه اندازه برای زوجین اهمیت دارد ۳. احساس نیاز به شکل دادن رفتارهای اخلاقی و ترس از ایجاد اخلاق های زشت در فرزندان خود ۴. انتظار رفتار اخلاقی از طرف مقابل منوط به انجام رفتار اخلاقی از جانب خود اوست ۵. بحث در این خصوص که اعضای خانواده با خواندن کتابها اصول اخلاقی یاد نمی گیرند که چگونه افراد با اخلاقی شوند، بلکه تنها با انجام کارهای خوب، این امر را می آموزند و تشویق اعضا جهت کمک برای ایجاد تغییر در دنیای خود و یاری در جهت درک و تشخیص نتیجه مثبت عمل خود را در روی حالات دیگران و تمرین یک نمونه عملی در خصوص این فضیلت از طریق ایفای نقش</p>	سخنرانی، ایفای نقش، بارش فکری	مطالعه کتاب، مشاهده فیلم و ثبت رفتارهای اخلاقی خود در هفته
۱۰	معنایابی زندگی	<p>۱. درک حضور خداوندی در زندگی معمولی ۲. درک زیباییهای هنری و طبیعی و ایجاد حس قدردانی و تشکر ۳. داشتن ذوق عشق و عرفان که در آن عشق به وصال منشأ دانش است نه استدلال و قیاس ۴- داشتن هوش شاعرانه که معنای نهفته در یک قطعه شعری را بفهمد ۵- معنا بخشی به فعالیت های روزمره زندگی و سپاسگزاری از خالق</p>	<p>آموزش زوجین در خصوص ابعاد هوش معنوی با تاکید بر معنایابی در زندگی و آشنا نمودن زوجین با مفهوم پنهان عبارات و تصاویر و رای معنای ظاهری آن و آموزش در خصوص روش های ارتباط با معنا و خالق هستی و سپاسگزاری از خالق و زندگی در لحظه</p>	سخنرانی انگیزشی، بارش فکری الگودهی	<p>• خواندن یک قطعه شعر و یادداشت معنایی که از آن میفهمیم یادداشت آنچه به زندگی ما معنا می دهد • خواندن دعا) دعا بر سلامتی همسر و فرزندان و خانواده سعتمند) • خواندن قرآن • شکر گزایی</p>

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

یافته‌ها

نفر (۲۷/۵) درصد نیز خانه‌دار بوده‌اند. آزمودنی‌هایی که فرزند نداشته‌اند ۱۶ نفر (۴۰) درصد دارای فراوانی بیشتری هستند و در نهایت مدت ازدواج ۲ سال دارای بیشترین فراوانی بود.

یافته‌های بخش کیفی

بر اساس نتایج حاصل از کدگذاری مؤلفه‌های هوش اخلاقی شامل صداقت و راستگویی، استقامت و پافشاری برای حق، قبول مسئولیت برای خدمت به دیگران، توانایی در بخشش اشتباهات خود و توانایی در بخشش اشتباهات دیگران می‌باشد که در جدول ۳ خلاصه شده است.

اطلاعات جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان در بخش کیفی در جدول شماره ۱ ارائه شده است و در بخش کمی پژوهش ۴۰ نفر از زوجین سازگار و ناسازگار شرکت داشتند که ۲۳ نفر از آزمودنی‌ها (۵۷/۵) درصد زن و ۱۷ نفر (۴۲/۵) درصد نیز مرد بوده‌اند. ۲ نفر از آزمودنی‌ها (۵) درصد تحصیلات ابتدایی، ۳ نفر (۷/۵) درصد سیکل، ۷ نفر (۱۷/۵) دیپلم، ۸ نفر (۲۰) درصد فوق دیپلم، ۱۷ نفر (۴۲/۵) درصد لیسانس و ۳ نفر (۷/۵) درصد نیز تحصیلات فوق لیسانس داشته‌اند. ۱۳ نفر از آزمودنی‌ها (۳۲/۵) درصد دارای شغل آزاد، ۳ نفر (۷/۵) بیکار، ۱۳ نفر (۳۲/۵) درصد کارمند و ۱۱

جدول ۳. مؤلفه‌های هوش اخلاقی در بسته آموزشی سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش

کد اصلی (کد محوری)	کد فرعی (کد باز)
صداقت و راستگویی	اعتراف به اشتباهات خویش در زندگی زناشویی پذیرش اشتباهات و شکست‌ها کمک به همسر و دیگران در انجام کارها تأثیر دعا و نیایش قادر به بخشیدن و فراموش کردن تلاش برای رسیدن به حقیقت
استقامت و پافشاری برای حق (ایستادگی برای حق)	درس گرفتن اشتباهات در زندگی زناشویی به عنوان فرصتی برای بهبود عملکرد توجه به نیازهای رشدی و پیشرفت همسر درک همسر اگر خطایی کند محرم راز دانستن همسر خویش در میان گذاشتن اشتباهات خویش با همسر مقصر ندانستن همسر یا شرایط زندگی اگر کارها خوب پیش نرود حمایت از همسر جهت رسیدن به اهدافش بخشش خود و توانایی پذیرش اشتباهات دیگران اعتماد به همسر و دیگران حتی اگر خطا کنند
قبول مسئولیت برای خدمت به دیگران	
توانایی در بخشش اشتباهات خود	
توانایی در بخشش اشتباهات دیگران	

کدهای فرعی محرم راز دانستن همسر خویش، در میان گذاشتن اشتباهات خویش با همسر، مقصر ندانستن همسر یا شرایط زندگی اگر کارها خوب پیش نرود و در نهایت مؤلفه توانایی در بخشش اشتباهات دیگران با کدهای فرعی حمایت از همسر جهت رسیدن به اهدافش، بخشش خود و توانایی پذیرش اشتباهات دیگران و اعتماد به همسر و دیگران حتی اگر خطا کنند می‌باشد. جدول ۴ میانگین و انحراف معیار متغیر هوش اخلاقی در دو گروه را نشان می‌دهد.

بر اساس نتایج حاصل از کدگذاری مؤلفه‌های هوش اخلاقی شامل صداقت و راستگویی با کدهای فرعی اعتراف به اشتباهات خویش در زندگی زناشویی، پذیرش اشتباهات و شکست‌ها، کمک به همسر و دیگران در انجام کارها، تأثیر دعا و نیایش، مؤلفه استقامت و پافشاری برای حق (ایستادگی برای حق) با کدهای فرعی قادر به بخشیدن و فراموش کردن و تلاش برای رسیدن به حقیقت؛ مؤلفه قبول مسئولیت برای خدمت به دیگران با کدهای فرعی درس گرفتن اشتباهات در زندگی زناشویی به عنوان فرصتی برای بهبود عملکرد، توجه به نیازهای رشدی و پیشرفت همسر، درک همسر اگر خطایی کند؛ مؤلفه توانایی در بخشش اشتباهات خود با

یافته‌های بخش کمتی

در این پژوهش جهت تحلیل داده‌ها از آزمون تحلیل کواریانس چندمتغیری استفاده شد قبل از تحلیل فرضیه‌ها ابتدا پیش فرض‌ها بررسی شدند. جهت بررسی معنی‌داری تفاوت‌ها، ابتدا مفروضه‌های آزمون‌های پارامتریک بررسی شد. نتایج حاصل از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف نشان داد که سطح معناداری متغیر در گروه‌ها از ۰/۰۵ بیشتر بود که این امر بیانگر نرمال بودن توزیع داده‌ها در این متغیرها است ($p > 0/05$) پیش فرض همگنی ماتریس‌های واریانس به وسیله شاخص آماره آزمون لوین برای متغیرها بررسی شد که عدم معنادار بودن این آزمون نشان داد که این پیش فرض

مورد تایید است ($p > 0/05$). برای بررسی پیش فرض همگنی ضرایب رگرسیونی، معنی‌داری اثر متقابل بین متغیر مستقل (گروه‌های مورد مطالعه) و متغیر همراه (نمرات پیش‌آزمون) به صورت جداگانه آزمون شد. نتایج بیانگر آن است که اثر متقابل معنی‌داری بین متغیر مستقل و متغیر همراه وجود ندارد. جهت بررسی پیش فرض خطی بودن از روش نمودار پراکندگی استفاده شد. نتایج نشان داد بین متغیر هوش اخلاقی در پیش‌آزمون و پس‌آزمون رابطه خطی وجود دارد. همان‌طور که نتایج جدول ۴ نشان می‌دهد در گروه آزمایش در موقعیت پس‌آزمون نمرات هوش اخلاقی افزایش یافته است.

جدول ۴. میانگین و انحراف معیار هوش اخلاقی در گروه آزمایش و گواه

متغیر وابسته	گروه	تعداد	پیش‌آزمون		پس‌آزمون		کجی	کشیدگی
			SD	M	SD	M		
راستگویی	آزمایش	۲۰ نفر	۶/۵۲	۲۱/۷۵	۶/۵۶	۲۸/۷۰	-۰/۰۱	۰/۳۹
	گواه	۲۰ نفر	۵/۰۱	۲۲/۲۵	۵/۱۱	۲۳/۶۰	۰/۱۹	-۱/۰۰
بخشش	آزمایش	۲۰ نفر	۲/۸۱	۹/۱۵	۴/۱۴	۱۴/۸۰	-۰/۲۰	-۰/۶۲
	گواه	۲۰ نفر	۲/۵۸	۸/۸۰	۲/۸۸	۹/۱۵	-۰/۴۰	-۱/۰۰
دلسوزی	آزمایش	۲۰ نفر	۲/۴۱	۱۰/۶۵	۲/۸۵	۱۶/۹۵	۰/۷۸	-۰/۰۳
	گواه	۲۰ نفر	۳/۰۸	۱۰	۲/۷۶	۹/۸۰	-۰/۳۳	-۰/۷۳
نمره کل هوش اخلاقی	آزمایش	۲۰ نفر	۷/۵۷	۴۱/۵۵	۹/۴۱	۶۰/۴۵	-۰/۳۲	-۰/۹۳
	گواه	۲۰ نفر	۷/۴۶	۴۴/۵۵	۶/۹۵	۴۴/۵۰	-۰/۰۸	-۰/۷۲

جدول ۵. میانگین و انحراف معیار سازگاری زناشویی در گروه آزمایش و گواه

متغیر وابسته	گروه	تعداد	پیش‌آزمون		پس‌آزمون		کجی	کشیدگی
			SD	M	SD	M		
رضایت دونفری	آزمایش	۲۰ نفر	۳/۹۶	۱۴/۶۰	۴/۲۲	۲۰/۱۰	-۰/۰۱	۰/۳۹
	گواه	۲۰ نفر	۵/۵۵	۱۵/۵۰	۴/۸۶	۱۷/۶۵	۰/۱۹	-۱/۰۰
همبستگی دونفری	آزمایش	۲۰ نفر	۳/۲۶	۱۳	۳/۹۹	۱۸/۹۰	-۰/۲۰	-۰/۶۲
	گواه	۲۰ نفر	۳/۳۴	۱۴/۴۰	۳/۶۴	۱۵/۰۵	-۰/۴۰	-۱/۰۰
توافق دونفری	آزمایش	۲۰ نفر	۴/۳۹	۱۴/۹۰	۶/۱۴	۲۱/۰۵	۰/۷۸	-۰/۰۳
	گواه	۲۰ نفر	۴/۶۴	۱۵/۶۰	۴/۶۸	۱۵/۷۵	-۰/۳۳	-۰/۷۳
ابراز محبت	آزمایش	۲۰ نفر	۲/۵۸	۱۰/۸۵	۴/۱۰	۱۴/۹۰	-۰/۳۲	-۰/۹۳
	گواه	۲۰ نفر	۲/۴۶	۱۱/۹۰	۲/۲۷	۱۱/۳۵	-۰/۰۸	-۰/۷۲
نمره کل سازگاری زناشویی	آزمایش	۲۰ نفر	۶/۵۹	۵۳/۳۵	۹/۶۷	۷۴/۹۵	-۰/۳۳	-۰/۷۳
	گواه	۲۰ نفر	۶/۹۹	۵۳/۴۰	۵/۹۵	۵۲/۸۰	۰/۱۹	-۱/۰۰

نتایج جدول ۵ نشان می‌دهد که نمرات سازگاری زناشویی در گروه آزمایش در موقعیت پس‌آزمون نسبت به گروه گواه افزایش یافته است.

نتایج جدول ۶ بیانگر آن است که اثر لامبدای ویلکز ($P = 0/001$; $F = 34/45$) معنادار است. نتایج نشان می‌دهد که بین آزمودنی‌های گروه آزمایش و

نتایج تحلیل کوواریانس چندمتغیره (مانکوا) در جدول شماره ۷ نشان می‌دهد که مداخله سازگاری زناشویی (با کنترل اثر پیش‌آزمون به عنوان عامل همپراش روی پس‌آزمون) بر افزایش هوش اخلاقی و مؤلفه‌های آن تأثیر معناداری داشته است.

کنترل از لحاظ پس‌آزمون متغیرهای کلی با کنترل پیش‌آزمون تفاوت معناداری وجود دارد. بدین منظور از آزمون تحلیل کوواریانس چندمتغیره (MANCOVA) استفاده شده است که نتایج آن در جدول ۷ ارائه شده است.

جدول ۶. نتایج تحلیل کوواریانس چندمتغیره (مانکوا)

نوع آزمون	مقدار	آزمون F	سطح معناداری	ضریب تأثیر	توان آماری
اثر پیلایی	۰/۷۵۸	۳۴/۴۵	۰/۰۰۱	۰/۷۵۸	۱
لامبدای ویلکز	۰/۲۴۲	۳۴/۴۵	۰/۰۰۱	۰/۷۵۸	۱
اثر هتینگ	۳/۱۳	۳۴/۴۵	۰/۰۰۱	۰/۷۵۸	۱
بزرگترین ریشه روی	۳/۱۳	۳۴/۴۵	۰/۰۰۱	۰/۷۵۸	۱

جدول ۷. اثرات بین آزمودنی تحلیل کوواریانس چندمتغیره در پس‌آزمون متغیر هوش اخلاقی و مؤلفه‌های آن

متغیرهای وابسته	مجموع مجذورات	df	آماره F	P-Value	ضریب تأثیر	توان آماری
راستگویی	۳۱۵/۸۷	۱	۶۳/۵۹	۰/۰۰۱	۰/۶۴۵	۱
بخشش	۱۹۵/۴۲	۱	۲۹/۴۵	۰/۰۰۱	۰/۴۵۷	۱
دلسوزی	۴۱۹/۹۵	۱	۱۰۴/۹۷	۰/۰۰۱	۰/۷۵۰	۱
نمره کل هوش اخلاقی	۲۷۲۹/۵۴	۱	۸۶/۷۸	۰/۰۰۱	۰/۷۱۳	۱

بحث و نتیجه‌گیری

درستی شکل می‌گیرد. در خانواده‌های هوش اخلاقی بالا، نظرات و عقاید کودکان مورد احترام قرار می‌گیرد. عقاید کودکان در تصمیم‌گیری استخراج و مورد احترام قرار می‌گیرد. درباره قوانین ممکن است مذاکره شود. والدین تشخیص می‌دهند که فرزندانشان باید یاد بگیرند که خود فکر کنند و نمی‌خواهند با دیکتاتور بودن این شانس را از آن‌ها بگیرند (رضایی و گودرزی، ۱۴۰۱). احمدی و خواجه‌وند خوشلی (۱۳۹۶) پژوهشی با عنوان بررسی رابطه بین هوش اخلاقی با تنظیم هیجانی و سازگاری زناشویی در دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی گرگان انجام دادند و به این نتیجه رسیدند که بین هوش اخلاقی با تنظیم هیجانی و سازگاری زناشویی رابطه معنادار وجود دارد که با نتایج پژوهش حاضر همسو است. از سوی دیگر می‌توان گفت در خانواده‌هایی که هوش اخلاقی در آن در وضعیت مطلوبی قرار دارد، سازگاری زناشویی در بین زوجین بیشتر بوده و این احساس نوعی احساس وجود و غرور از عضویت در خانواده به افراد خانواده می‌دهد، نوعی تعلق خاطر و احساس امنیت که فرد در سایه‌ی آن روحیه تلاش به خود می‌گیرد و اهداف خود را همسو با اهداف و آرمان‌های خانواده می‌بیند، شکل می‌گیرد. خانواده‌های با هوش اخلاقی بالا، دارای انسجام و

هدف از انجام پژوهش حاضر اثربخشی الگوی سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش بر هوش اخلاقی زوجین سازگار و ناسازگار شهر کرمانشاه در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بود. نتایج نشان داد الگوی سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش بر هوش اخلاقی زوجین سازگار و ناسازگار تأثیر معناداری دارد که با نتایج پژوهش‌های کمال‌جو و همکاران (۱۳۹۵)؛ بلاغت و همکاران (۱۳۹۵)؛ سالارپور (۱۳۹۴) و گل محمدیان (۱۳۹۲) همسو است. در تبیین این نتایج می‌توان گفت طبق نظر لینک و کیل (۲۰۲۲) هوش اخلاقی شامل عمل کردن مبتنی بر اصول، ارزش‌ها و باورها، راستگویی، استقامت و پافشاری برای چیزی که حق است، وفای به عهد، مسئولیت‌پذیری برای تصمیمات شخصی، اقرار به اشتباهات و شکست‌ها، قبول مسئولیت برای خدمت به دیگران، فعالانه علاقه‌مند بودن به دیگران، توانایی در بخشش خود و دیگران می‌باشد که وجود این خصوصیات اخلاقی در دزوجین تأثیر بسزایی در بهبود کیفیت زندگی زناشویی و سازگاری زوجین دارد (اصغری و قاسمی‌جوبنه، ۱۳۹۳). سالی و همکاران (۲۰۲۰) بیان می‌کنند خانواده‌هایی که دارای هوش اخلاقی بالایی هستند در آن‌ها احساس هویت به

هوش مانند هوش فرهنگی، زیبایی شناختی، هوش معنوی و متغیرهای دیگر مانند عملکرد خانواده، بخشودگی زناشویی و صمیمیت زناشویی نیز بررسی گردد و نتایج با پژوهش حاضر مقایسه گردد. همچنین، پیشنهاد می‌شود مراکز مشاوره و روان شناختی، کارگاه‌ها و سمینارهایی در زمینه هوش و ابعاد آن برگزار نمایند تا زوجین بتوانند با بهره‌گیری از آن‌ها، سازگاری زناشویی را در خود افزایش دهند. در کلاس‌های آموزش خانواده که اغلب در مراکز مشاوره و کارگاه‌ها توسط روان‌شناسان، مشاوران و سایر دست‌اندرکاران مراکز اجرا می‌شود، بحث سازگاری زناشویی و ارتباط آن با ابعاد هوش در زوجین گنجانده شود.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: پژوهش حاضر با کد اخلاقی IR.IAU.SDJ.REC.1401.055 در دانشگاه علوم پزشکی کردستان تصویب شده است و ملاحظات اخلاقی زیر در این پژوهش شامل: کسب رضایت نامه کتبی از زوجین در گروه‌های مورد مطالعه، محترم شمردن حقوق زوجین در رابطه با قطع یا ادامه همکاری در هر مرحله از تحقیق، عدم ذکر نام زوجین در فرم اطلاعاتی به جهت محرمانه بودن و دادن اطمینان به شرکت کنندگان، آماده کردن زوجین از لحاظ روانی برای شرکت در پژوهش و ارائه توضیحات لازم به زوجین در زمینه هدف تحقیق و رعایت حقوق آنان در زمینه قبول یا رد مشارکت در تحقیق.

حامی مالی: این پژوهش در قالب رساله دکتری و بدون حمایت مالی می‌باشد.

نقش هر یک از نویسندگان: این مقاله از رساله دکتری نویسنده اول و به راهنمایی نویسنده دوم و مشاوره نویسنده سوم استخراج شده است.

تضاد منافع: نویسندگان همچنین اعلام می‌دارند که در نتایج این پژوهش هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

تشکر و قدردانی: بدین وسیله از اساتید راهنما و مشاوران این تحقیق و زوجینی که در این پژوهش شرکت کردند، تشکر و قدردانی می‌گردد.

یکپارچگی بالایی هستند به شکلی که در تمامی مشکلات و سختی‌ها از یکدیگر حمایت می‌کنند و پشتیبان هم هستند و لازم به ذکر است که احساس‌هایی که آن‌ها دارند راهی برای پرورش مثبت و خوش بینی در عین شناخت و پذیرش واقعیت برای آنان به وجود می‌آید. خوش بینی و واقع بینی از دیگر خصوصیات این افراد است. هوش اخلاقی در زوجین می‌تواند شامل مهارت‌های حل تعارض، مدیریت امور مالی، روابط نامناسب و ناسازگاری‌ها، روش‌های حل مسئله برای مشکلاتی مانند اضطراب یا افسردگی باشد. در این خانواده‌ها در کنار انسجام و سازگاری، مهارت‌های ارتباطی، اهداف و راهبردهای مشترک، روحیه تلاش و آینده نگری، توانایی حل مسئله و تمایل به دانش گروهی وجود دارد که آنان را تبدیل به خانواده سازگار ساخته است. با این حال محدودیت‌های در این پژوهش وجود داشت یکی از محدودیت‌ها این بود که تنها منبع جمع‌آوری داده‌ها در بخش کمی این پژوهش، پرسشنامه بود که جنبه خودگزارشی داشت؛ به همین دلیل ممکن است در اطلاعات به دست آمده سوگیری تک روشی ایجاد شده باشد. از دیگر محدودیت‌های مطالعه حاضر این بود که مشارکت کنندگان همکاری لازم را برای اجرای مرحله پیگیری نداشتند و به نظر می‌رسد در صورتی که حمایت‌های مالی مناسبی از پژوهش‌های اینچنینی وجود داشته باشد، چنین محدودیتی قابل حل بود. همچنین محدودیت دیگر این بود که نمونه مورد مطالعه در بخش کمی به شیوه در دسترس انتخاب شد و دلیل اصلی آن هزینه بر بودن انتخاب نمونه به شیوه تصادفی بود. با توجه به اینکه داده‌های مطالعه حاضر با استفاده از ابزارهای خودگزارشی به دست آمده است. پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آینده از روش‌های دیگری نیز جهت جمع‌آوری داده‌ها استفاده شود. از آنجایی که پژوهش حاضر در نمونه زوجین سازگار و ناسازگار انجام گرفت پیشنهاد می‌شود نمونه مورد مطالعه در پژوهش‌های آتی زوجین در شرف ازدواج باشند و با نتایج این مطالعه مقایسه انجام گیرد. پیشنهاد می‌شود الگوی سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش بر روی سایر جنبه‌های دیگر

منابع

احمدی، عاطفه و خواجهوند خوشلی، افسانه (۱۳۹۶). بررسی رابطه هوش اخلاقی با تنظیم هیجانی و سازگاری زناشویی در دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی گرگان. پنجمین همایش ملی راهکارهای توسعه و ترویج علوم تربیتی، روانشناسی، مشاوره و آموزش در ایران.

<https://civilica.com/doc/686939/>

اصغری، فرهاد و قاسمی جوینه، رضا (۱۳۹۳). رابطه هوش اخلاقی و گرایش‌های مذهبی با رضایت زناشویی در معلمان متأهل. فصلنامه مشاوره و روان-درمانی خانواده، ۴(۱)، ۶۶-۸۵.

https://fcp.uok.ac.ir/article_9650.html

بلاغت، رضا؛ احمدی، هادی و گلزاری مقدم، نجمه (۱۳۹۵). بررسی رابطه جهت گیری مذهبی و هوش اخلاقی با تعهد زناشویی دانشجویان متأهل دانشگاه سیستان و بلوچستان. پژوهش در نظام‌های آموزشی، ۱۰(۳۲).

<https://www.sid.ir/paper/497421/fa>

خانیک، هادی و تبریزی، منصوره (۱۳۸۸). رضایت از زندگی زناشویی در رهگذر نگرش و کنش اخلاقی (نتایج یک مطالعه کیفی). فصلنامه علوم اجتماعی، ۴۶، ۱۸۷-۲۲۸.

<https://www.sid.ir/paper/93286/fa>

رضایی، سحر و گودرزی، محمود (۱۴۰۱). ساخت و اعتباریابی پرسشنامه هوش خانواده. فصلنامه اندازه‌گیری تربیتی، ۱۳(۴۹)، ۹۹-۱۲۳.

https://jem.atu.ac.ir/article_15328.html

سالارپور، مریم (۱۳۹۴). بررسی رابطه میزان تمایلات جنسی با سازگاری زناشویی با میانجی‌گری هوش اخلاقی و تعهد مذهبی در زنان متقاضی طلاق و عادی شهرستان بردسیر، پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه شهید باهنر کرمان.

سیادت، سیدعلی؛ کاظمی، ایرام و مختاری پور، مرضیه (۱۳۸۸). رابطه‌ی بین هوش اخلاقی و رهبری تیمی در مدیران آموزشی و غیرآموزشی از دیدگاه اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان. مجله مدیریت سلامت، ۱۲(۳۶)، ۶۹-۶۱.

URL: <http://jha.iuums.ac.ir/article-1-425-fa.html>

کمال جو، علی؛ نریمانی، محمد؛ عطادخت، اکبر و ابوالقاسمی، عباس (۱۳۹۵). پیش‌بینی روابط فرازناشویی براساس هوش معنوی، هوش اخلاقی، رضایت زناشویی و استفاده از شبکه‌های مجازی اجتماعی با نقش تعدیل‌کنندگی جنسیت. مشاوره و روان‌درمانی خانواده، ۶(۲).

<https://ensani.ir/file/download/article/20171022091021-10113-167.pdf>

گل محمدیان، محسن؛ فرحبخش، کیومرث و اسمعیلی، معصومه (۱۳۹۲). اثر بخشی آموزش هوش اخلاقی، معنوی و فرهنگی بر ناسازگاری زناشویی زنان. فصلنامه مشاوره و روان‌درمانی خانواده، ۳(۲)، ۲۱۰-۲۳۲.
https://fcp.uok.ac.ir/article_9625.html

References

- Abiodun, K., Ogunwuyi, B., Olaiya, S., & Araromi, C. (2022). Emotional Intelligence and Marital Satisfaction of Christian Couples in CAC, Nigeria. *Applied Journal of Economics, Management and Social Sciences*, 93(3), 10-6. <https://doi.org/10.53790/ajmss.v3i3.59>
- Anyamene, A. N. & Ebele, A. V. (2020). Relationship between emotional intelligence and marital satisfaction of male and female married teachers in Anambra State. *European Journal of Educational Science*, 2(3), 1-16. URL:<http://dx.doi.org/10.19044/ejes.v7no3a1>
- Arif, M., & Sari, W. (2023). Deconstruction of the Agreement in Islamic Marriage Law. *Al Ahkam*, 19(1), 8-20. DOI:10.37035/ajh.v19i1.7960
- Asghari, F., & Ghasemi Jobaneh, R. (2014). Survey on the Relationship between Moral Intelligence and Religious Orientations with Marital Satisfaction among Married Teachers. *Family Counseling and Psychotherapy*, 4(1), 65-85. (In Persian). <https://dori.net/dor/20.1001.1.22516654.1393.4.1.4.3>
- Balaghat, R., Ahmadi, H., & Golzari moghadam, N. (2016). the Relationship between Religious Orientation and Moral Intelligence with Marital Commitment of Married Students of Sistan & Baluchestan University. *Journal of Research in Educational Systems*, 10(32), 186-207. (In Persian). <https://dori.net/dor/20.1001.1.23831324.1395.10.3.2.9.6>
- Durğut, S., & K1sa, S. (2018). Predictors of marital adjustment among child brides. *Archives of psychiatric nursing*, 32(5), 670-676. <https://doi.org/10.1016/j.apnu.2018.03.006>
- Golmohammadian, M., Farahbaksh, K., & Esmaili, M. (2013). Study the Effectiveness of Moral, Spiritual and Cultural Intelligence Training on Marital Maladjustment in Women. *Family Counseling and Psychotherapy*, 3(2), 209-233. (In Persian). <https://dori.net/dor/20.1001.1.22516654.1392.3.2.3.7>
- Gottlieb, M., & Shibusawa, T. (2020). The impact of self-compassion on cultural competence: Results from a

- quantitative study of MSW students. *Journal of Social Work Education*, 56(1), 30-40. <https://doi.org/10.1080/10437797.2019.1633976>
- Güven, N. (2017). Analysis of the theses about marital adjustment. *International Journal of Psychology and Educational Studies*, 4(2), 5463. <https://doi.org/10.17220/ijpes.2017.02.006>
- Kamaljo, A., Narimani, M., Atadokht, A., & Abolghasemi, A. (2016). the Causal Model of Effects Spiritual and Moral Intelligence on Extramarital Relations through Virtual Social Networks and Marital Satisfaction. *Social Psychology Research*, 6(24), 1-24. (In Persian). https://www.socialpsychology.ir/article_62994.htm?lang=fa
- Khnayeki, H., & Tabrizi, M. (2009). Marital Satisfaction through Moral Attitude and Action (Emphasis on Woman Society). *Social Sciences*, 16(46), 187-228. (In Persian). <https://dorl.net/dor/20.1001.1.17351162.1388.16.4.6.7.2>
- Kruger, T. (2012). *Moral Intelligence: The Construct and Key Correlates*. Thesis: University of Johannesburg. 1-298. <https://hdl.handle.net/10210/7907>
- Lennick, D & Kiel, F. (2005). *Moral intelligence*. Pearson education, inc. prentice hall. Isbn.
- Lennick, D & Kiel, F. (2011). *Enhancing business performance and leadership success in turbulent times*. Pearson education, inc. prentice hall. Isbn. <https://www.amazon.com/Moral-Intelligence-2-0-Performance-Leadership/dp/0134457080>
- Murati, R. (2016). Family in contemporary society. *Journal of Human Sciences*, 13(1), 510-513. Retrieved from: <https://www.j-humansciences.com/ojs/index.php/IJHS/article/view/3531>.
- Murhovozi, P. (2012). Social and adjustment of first – year university tudents. university of venda Thohoyandou, south Africa. *Journal socsic*. 33(2), 251-259. <https://doi.org/10.1080/09718923.2012.11893103>
- Ozturk, H., Sayligil, O., & Yildiz, Z. (2021). Evaluation of moral intelligence of healthcare professionals via the “Survey for Measuring Moral Intelligence in the Provision of Healthcare Services”. *Acta Bioethica*, 27(1), 87-100. <https://actabioethica.uchile.cl/index.php/AB/article/view/63957>
- Rezaie, S., & Goudarzi, M. (2022). Construction and validation of family intelligence questionnaire. *Quarterly of Educational Measurement*, 13(49), 99-123. (In Persian). <https://doi:10.22054/jem.2023.65904.3342>
- Shirazi, Z. H. & Sabetsarvestani, R. (2021). Moral intelligence in nursing: an evolutionary concept analysis. *Nurs Pract Today*, 8(4), 293-302. (In Persian). <https://doi.org/10.18502/npt.v8i4.6705>
- Siadat, S., Kazemi, I., & Mokhtaripour, M. (2009). Relationship between Moral Intelligence and the Team Leadership in Administrators from Faculty Members` Point of View at the Medical Sciences University of Isfahan 2008-2009. *Journal of Health Administration*, 12(36), 61-69. (In Persian). URL: <http://jha.iuums.ac.ir/article-1-425-fa.html>